

Notat

Fra:

Torbjørn Brandt (torbjorn.brandt@konsek.no)

Dato: 11.09.2025

Arkivsaknr: 24/600-9

Juridisk vurdering fra sekretariatet - habilitetsvurderinger som folkevalgte bør vurdere ved bestilling og behandling av forvaltningsrevisjoner.

Relevante juridiske momenter ved habilitetsvurdering etter forvaltningsloven § 6 andre ledd

Legger til grunn at forvaltningsloven § 6 første ledd ikke er aktuell, da ingen er part eller har rettslig klageinteresse når det gjelder bestilling eller behandling av forvaltningsrevisjon.

Vurderingen vil derfor handle om forvaltningsloven § 6 andre ledd. Denne bestemmelsen fastslår at en offentlig tjenesteperson (herunder folkevalgte) også er inhabil når det foreligger «andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet». Dette er en skjønnsmessig vurdering, og følgende momenter skal inngå:

1. Særegne forhold

Etter § 6 andre ledd er det et grunnvilkår at det foreligger et *særegent* forhold som er *egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet*. Dette betyr at det må være noe mer enn en generell eller fjern tilknytning – det må være et konkret og særskilt forhold som skiller seg ut

Eksempler på slike forhold inkluderer:

- Økonomiske interesser i saken
- Nært personlig forhold til noen som berøres
- Tidligere engasjement i saken
- Rollekombinasjoner (f.eks. både folkevalgt og styremedlem i berørt virksomhet)
- Særlig engasjement i saken, nå eller tidligere

2. Tillitsvurdering – habilitetsvurdering

Det avgjørende er om forholdet er *egnet til å svekke tilliten* til vedkommendes upartiskhet. Det er ikke nødvendig at det faktisk foreligger partiskhet – det holder at det kan *fremstå slik utad*.

Habilitetsvurderingen skal ta hensyn til *hvordan situasjonen fremstår utad*, og om den er *egnet til å svekke tilliten* til vedkommendes upartiskhet. Det er altså *ikke nødvendig* at vedkommende faktisk er partisk – det holder at det *kan fremstå slik for utenforstående* med den følge av det skal gjennomføres en habilitetsvurdering.

3. Utfallet av habilitetsvurderingen

Utfallet av habilitetsvurderingen vil bero på en konkret og skjønnsmessig vurdering av spesielt to forhold og det skal ved en avgjørelse av utfallet av habilitetsvurderingen særlig skal legges vekt på:

- Om avgjørelsen kan innebære *særlig fordel, tap eller ulempe* for vedkommende eller noen med nær personlig tilknytning
- Om det er reist *ugildhetsinnsigelse* fra en part.

Lovteksten sier at det *blant annet* skal legges vekt på om avgjørelsen kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for vedkommende eller noen med nær personlig tilknytning. Dette er et moment i

vurderingen, men ikke et vilkår. Det betyr at man kan bli inhabil selv om det ikke foreligger noen konkret fordel eller ulempe

Domstoler og forvaltning har vært tydelige på at:

- Det må være *reelle omstendigheter* som gir grunnlag for tvil.
- Det skal ikke konkluderes med inhabilitet på *svakt grunnlag*.

3. Andre forhold - Betydningen av at vedtak i saken ikke er et enkeltvedtak

Saken gjelder metodevalg for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, og at det ikke fattes enkeltvedtak. Dette har betydning, men utelukker ikke habilitets*vurdering* da forvaltningsloven § 6 gjelder ved all utøvelse av offentlig virksomhet, ikke bare ved enkeltvedtak. Det omfatter også saker som gjelder tilrettelegging, utredning og beslutninger i kollegiale organer. Dette betyr at det er riktig at organet gjennomfører en habilitets*vurderingen*, men for å avgjøre *utfallet* av denne habilitetsvurderingen bør organet, utover det som står skrevet i avsnitt 1 og 2 også vurdere følgende:

1. Selv om vedtaket ikke er bestemmende for rettigheter eller plikter, har vedtaket betydning for omdømme, politisk posisjon eller økonomiske interesser for den folkevalgte eller noen den folkevalgte har nær personlig tilknytning til?
2. Har den folkevalgte tilknytning til en virksomhet som omtales i revisjonen, eller har vært involvert i forhold som undersøkes og som legges frem til behandling i organet eller andre organ?

Oppsummering

Det er viktig at organets vurderingen er konkret og skjønnsmessig. Det må foreligge et særegent forhold som objektivt sett er egnet til å svekke tilliten. Det er ikke nok med generell mistanke eller ubegrunnet innsigelse.

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver